

Sammanfattning av den slutliga genomföranderapporten

Innehållet i denna sammanfattning koncentreras i huvudsak på insatser riktade till deltagare. Det är en kortare resultatsammanfattning och redovisning av programutvärdering för respektive programområde.

Socialfonden 2014–2020

Socialfondsprogrammet hade i sin första utformning tre programområden för att genomföra insatser. Programområde 1 fokuserade till största delen på kompetensutveckling för sysselsatta men även på en bättre koppling mellan utbildning och arbetsmarknad. Programområde 2 skulle göra det lättare för målgrupperna att få jobb, börja studera eller att komma närmare arbetsmarknaden. Programområde 3 var en särskild satsning till regioner i Europa som hade högst arbetslöshet bland unga. Dessa regioner hade en ungdomsarbetslöshet på mer än 25 procent uppmätt i mars 2013. I Sverige skulle medlen användas i NUTS2-regionerna Mellersta Norrland, Norra Mellansverige och Sydsverige.

Under 2021 tillkom programområde 5 som hanterade insatser inom React-EU. Det var ett initiativ av EU-kommissionen för att motverka de ekonomiska konsekvenserna på grund av covid-19-pandemin. Målgruppen för programområde 5 var kvinnor och män som blivit arbetslösa under pandemin och som behövde rustande och matchande insatser för att stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Syftet var att snabbt komma i arbete igen. Programområdet riktade sig senare också till sysselsatta kvinnor och män som till följd av pandemin bedömdes ha behov av kompetensutveckling för att stärka sin ställning på arbetsmarknaden.

Under 2022 beslutade EU-kommissionen om en extra insats för kvinnor och män som omfattas av EU:s massflyktsdirektiv till följd av kriget i Ukraina. Initiativet kallas Care (Cohesion's Action for Refugees in Europe) och var en uppmaning till medlemsstaterna att vidta åtgärder inom ramen för återstående medel i programmen, inklusive React-EU. För Svenska ESF-rådet innebar det att Care hanterades inom programområde 2 *Ökade övergångar till arbete* och programområde 5 *React-EU*.

Socialfondsprojekten ska utgå från följande horisontella principer som är gemensamma för alla projekt:

- jämställdhet mellan kvinnor och män
- tillgänglighet för personer som har en funktionsnedsättning
- icke-diskriminering
- ekologisk hållbarhet (valbart)

Det svenska socialfondsprogrammet skulle bidra till en väl fungerande arbetsmarknad och en varaktig sysselsättning. Insatserna syftade till att:

- stimulera kompetensutveckling
- förstärka kopplingen mellan skola och arbetsliv
- öka övergångarna till arbete för personer som står långt från arbetsmarknaden
- underlätta ungas etablering i arbetslivet och deltagandet i utbildning

Socialfondsprogrammet som avslutades under 2023 har kunnat stödja relevanta projekt med upp till 1,7 miljarder euro. Av dessa stod EU för 50 procent i programområde 1 och 2, 67 procent i programområde 3 och 100 procent i programområde 5. Utlysningar av medel gjordes i alla åtta NUTS2-regioner. De hade tillsammans tillgång till 75 procent av fonden. Resterande 25 procent hanterades nationellt.

Resultat

Av den totala programbudgeten blev 94 procent beslutad till projekt¹. Det är fördelat på totalt 997 projekt. I den årliga genomföranderapporten ska vi inte redovisa deltagare där en eller flera uppgifter per deltagare saknas².

I sammanfattningen utgår vi från samma redovisningstekniska upplägg när vi redovisar resultaten nedan. I denna sammanfattning för den sista årliga genomföranderapporten redovisar vi en extra tabell med alla deltagare där en eller flera uppgifter saknas.

Av dessa två tabeller framgår att det är en relativt stor skillnad på antal deltagare i programområde 2 och 5. Att inte redovisa deltagare där en eller flera uppgifter saknas skapar en underrapportering. Det är alltså en viss procent deltagare som inte kommer med i redovisningen. Det har sedan tidigare handlat om de särskilda målen 2.1-2.3. För särskilt mål 2.1 och 2.3 är underrapporteringen sex procent. För särskilt mål 2.2 är underrapporteringen 20 procent. Med Care blev det ännu högre underrapportering. I särskilt mål 2.4 redovisas 100 deltagande. Totalt antal där en eller flera uppgifter saknas är 13 471. I särskilt mål 5.2 redovisas 67 deltagande. Totalt antal där en eller flera uppgifter saknas är 6 399.

En fullständig redovisning av resultat finns i socialfundsrapport till regeringen³.

Tabell 1. Totalt antal deltagare som redovisats i genomföranderapporten.

Programområde	Totalt	Kvinnor	Kvinnor (%)	Män	Män (%)
1	274 902	182 703	66	92 199	34
2	105 275	51 000	48	54 275	52
3	37 041	15 213	41	21 828	59
5	130 994	59 451	45	71 543	55
Totalt	548 212	308 367	56	239 845	44

Tabell 2. Totalt antal deltagare där en eller flera uppgifter saknas.

Programområde	Totalt	Kvinnor	Kvinnor (%)	Män	Män (%)
1	278 310	184 477	66	93 833	34
2	129 545	66 942	52	62 603	48
3	38 151	15 608	41	22 543	59
5	141 423	66 646	47	74 777	53
Totalt	587 429	333 673	57	253 756	43

¹ Räknat i kronor med valutakurs 10,00 SEK/EUR. Räknat i EURO är andelen 93 procent av programbudget, med den faktiska genomsnittliga kursen 10,2055 för 2014-2023. För redovisningen per programområde gäller fortsättningsvis att andelen beslutade medel och godkända och utbetalade medel mot programbudget räknats i kronor.

² Ofta är det uppgifter på utbildningsnivå som saknas.

³ Utvecklingen i det nationella socialfundsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning 2024:2. DNR 2024/00124.

Programområde 1

Under 2023 beviljades inga nya stöd till projekt. Totalt under programperioden blev 73 procent av ramen intecknad (i kronor räknat).

Totalt har 274 902 deltagare redovisats. Det är 129 procent av slutmålet. Av dessa är 66 procent kvinnor och 34 procent män.

Av dessa uppger 43 procent (39 procent av kvinnorna och 52 procent av männen) sex månader efter avslutat deltagande att de har förbättrat sin arbetsmarknadssituation.

I särskilt mål 1.2 uppnåddes programmålet på 47 projekt redan 2019. Totalt har 55 projekt beviljats stöd vilket är ett målresultat på 117 procent.

Inom programområde 1, delmål 1.1, visar programutvärderingen att deltagare inom programområdet genom projekten har utvecklat sin yrkeskompetens, testat nya arbetssätt, fått ökad förståelse för jämställdhet, lika-behandling och tillgänglighet, utvidgat sina nätverk och mycket mer. Effektanalyserna visar förhållandevis starkt stöd för att deltagare i projekt har en starkare löneinkomstutveckling än en kontrollgrupp med likartade egenskaper. Programdeltagandet förefaller ha bidragit till detta. Vidare framträder de positiva skattade skillnaderna mellan deltagare och kontrollgrupp framför allt för inrikes födda kvinnor.

Programutvärderingen bedömer att effekterna av mål 1.2 är svåra att uppskatta. Tidigare studier och projektutvärderingar ger överlag en mer kritisk bild av projektens möjligheter att bidra till avsedda effekter. Utvärderingens fallstudier visar på positiva exempel för ett antal projekt främst inom området validering. Måluppfyllelse har framför allt berott på projektens förmåga att engagera samverkansparter och aktörer som arbetsgivare, branschråd och utbildningsaktörer.

Programområde 2

Under 2023 beviljades inga nya stöd till projekt. Totalt under programperioden blev 89 procent av ramen intecknad (i kronor räknat).

Totalt har 105 275 deltagare redovisats. Det är 114 procent av slutmålet. Av dessa är 66 procent kvinnor och 34 procent män.

Av dessa var 39 procent i sysselsättning eller utbildning sex månader efter avslutad insats (34 procent av kvinnorna och 43 procent av männen). Här ingår inte deltagare i Care-projekt (särskilt mål 2.4) eftersom det inte finns långsiktiga resultat för de deltagarna.

De långsiktiga resultaten gällande sysselsättning når inte upp till programmålen i de tre särskilda målen 2.1–2.3. Däremot nås målen när det gäller deltagare i utbildning. Här är programmålen generellt lägre satt än för sysselsättning.

Det är en högre andel män än kvinnor i sysselsättning och det omvända inom utbildning, där kvinnor utgör den högre andelen.

I särskilt mål 2.4 (Care) finns en omedelbar resultatindikator. Eftersom uppföljningen inte tillåter redovisning av deltagare där en eller flera uppgifter saknas kan inte det resultatet redovisas. I den

uppföljning som görs till regeringen kan vi dock konstatera att 21 procent (målet är 23 procent) är i sysselsättning efter avslutat deltagande.

Av det totala antalet deltagare i programområdet är 105 175 inom särskilda målen 2.1-2.3. För deltagarna i Care saknas uppgifter för rapportering för 13 371 deltagare, som därför inte kommer med i redovisningen. Det är framför allt utbildningsnivå som saknas.

Programutvärderingens effektanalyser inom programområde 2.1 och 2.3 indikerar svaga eller negativa effekter på kort sikt men positiva effekter på längre sikt. Det gäller i synnerhet för utrikesfödda kvinnor.

Programutvärderingens effektanalyser inom programområde 2.2 visar en svag inkomstutveckling för de unga som deltar i projekten i relation till den matchade kontrollgruppen. Den svaga inkomstutvecklingen förklaras inte statistiskt av att det är en hög andel som deltar i studier men kan bero på att flertalet projekt i målområdet syftar till att förebygga avhopp snarare än att få ut unga i lönearbete. Det finns inte heller några större skillnader mellan olika kategorier av deltagare.

Programområde 3

Under 2023 beviljades inga nya stöd till projekt. Totalt under programperioden blev 93 procent av ramen in-tecknad (i kronor räknat).

Totalt har 37 041 deltagare redovisats. Det är 185 procent av slutmålet. Av dessa är 41 procent kvinnor och 59 procent män.

Av dessa var 56 procent i sysselsättning eller utbildning sex månader efter avslutad insats (55 procent av kvinnorna och 56 procent av männen).

När det kommer till resultat i förhållande till alla programmålen i programområdet är tre av fyra mål uppnådda. Det mål som inte uppnåddes är det långsiktiga resultatmålet för deltagare som är egenföretagare sex månader efter deltagandet, där endast 50 personer finns redovisade. Fördelningen mellan kvinnor och män är 17 respektive 33. Utfallet förklaras sannolikt både av projektens inriktning och deltagande ungdomars preferenser.

Inom programområde 3 är programutvärderingens övergripande slutsatser att satsningen i stor utsträckning nått de tilltänkta målgrupperna. En stor andel av deltagarna lyckas etablera sig på arbetsmarknaden efter projektdeltagandet. Deltagarna har en positiv utvecklingskurva när det gäller sysselsättning, och vi ser även en minskad inaktivitet bland deltagarna under projekttiden. Utvärderarna gör bedömningen att satsningen innehållit relevanta insatser och att de har implementerats med god kvalitet. Generellt visar utvärderingen på positiva nettoeffekter kring etablering på arbetsmarknaden bland deltagare. Deltagarnas inkomstnivåer och sysselsättningsgrader utvecklades mer positivt för deltagare jämfört med kontrollgruppen. Utfallen skiljer sig något mellan olika målgrupper och kontexter, men ett sammantaget mönster är att samtliga i urvalet utvecklades positivt efter att de lämnat projekten. En oväntad effekt av satsningen är att satsningen bidragit till bestående avtryck på organisationsnivå. Flera av de finansierade projekten har fått fortsatt finansiering från ordinarie budget efter projektslut.

Programområde 5

Under 2023 beviljades 42 projekt stöd, alla inom Care. Totalt under programperioden blev 89 procent av ramen intecknad (i kronor räknat).

Totalt har 130 994 deltagare redovisats. Det är 151 procent av det kvantitativa målet. Av dessa är 45 procent kvinnor och 55 procent män.

Av dessa var 32 procent i sysselsättning eller utbildning sex månader efter avslutad insats (30 procent av kvinnorna och 33 procent av männen).

Av det totala antalet deltagare i programområdet är 130 927 deltagare inom React-EU. För deltagarna i Care saknas uppgifter för rapportering för 6 332 deltagare, som därför inte kommer med i redovisningen. Det är framför allt utbildningsnivå som saknas.

Programutvärderingen visar att Care 2 har haft en relevant inriktning på arbetsmarknadsinsatser och fyllt ett behov för målgruppen som annars inte skulle ha fått liknande stöd. Satsningen har även nått ut till och finansierat projekt för en stor del av den avsedda målgruppen. 17 procent av deltagarna i Care 2 var, vid utvärderingens genomförande, i sysselsättning och 9 procent i studier vid projektavslut. Begränsade möjligheter att ta del av annat arbetsmarknadsinriktat stöd och deltagares egen uppfattning talar för att projekten bidragit till resultaten. Att projekten haft relativt kort tid på sig att hjälpa deltagarna att få ett arbete har sannolikt begränsat projektens bidrag till resultaten.

